

استادان محترمین

حفاظت فیزیکی

از اماکن و تأسیسات

(موزه ها و اماکن تاریخی، فرهنگی)

قال رسول الله ص:

نعمتان مجهولتان الأمن و العافية

دو نعمتند که قدرشان مجهول است: صحت، امنیت [خصال ص ۷۰ چاپ آقای کمره ای]

«لا خَيْرَ فِي الْقَوْلِ إِلَّا مَعَ الْفِعْلِ ، وَلَا فِي الْمَنْظَرِ إِلَّا مَعَ الْمَخْبَرِ ... وَلَا فِي الْحَيَاةِ إِلَّا مَعَ الصِّحَّةِ ، وَلَا فِي الْوَطَنِ إِلَّا مَعَ الْأَمْنِ وَالسُّرُورِ

در گفتار بی کردار، و دیدن بی آزمودن ... و زندگی بدون سلامت، و وطن بدون امنیت و شادمانی، خیری نیست.» (من لا يحضره الفقيه، ج ۴، ص ۳۶۹)

امام علی (ع) فرمودند:

شَرُّ الْبِلَادِ بَلَدٌ لَا أَمْنَ فِيهِ

بدترین شهرها، شهری است که در آن امنیت نباشد.» (غرر الحکم، آمدی، ج ۴، ص ۱۶۵)

ما احتیاج داریم که کشور از همه‌ی جهات قوی بشود که یکی از جهات هم، جهات نظامی است. ما نمیخواهیم کسی را تهدید کنیم؛ ما که [روی] قوت نظامی و اقتدار نظامی اصرار میکنیم، توصیه میکنیم، برای تهدید هیچ کشوری و هیچ ملتی نیست؛ برای تهدید نیست، برای جلوگیری از تهدید است، برای حفظ امنیت کشور است. اگر شما ضعیف باشید، دشمن تشویق میشود به اینکه آزار و اذیت بکند شما را؛ اگر شما قوی بودید دشمن جرئت نمیکند نزدیک بیاید. قوی بشویم تا جنگ نشود؛ قوی بشویم تا تهدید دشمن تمام بشود؛ هم شما، هم نیروی هوافضای سپاه، هم دستگاه صنعت وزارت دفاع در بخش تجهیزات، در بخش مدیریتهای انسانی و کارهای فراوانی که بر عهده‌ی یک مجموعه‌ای مثل مجموعه‌ی شما است، همه‌ی تلاشتان را به کار ببرید تا به توفیق الهی، به فضل الهی، به آن نقطه‌ای که مورد نیاز یک جامعه‌ی مستقل و آزاد و سربلند است، ان شاءالله بتوانید برسید. بنده کاملاً امیدوارم. ۱۳۹۸/۱۱/۱۹

□ مقدمه

□ فصل اول : تعاریف، مفاهیم و اصطلاحات

□ فصل دوم: وظایف و مسئولیت

□ فصل سوم: موانع حفاظتی

مقدمه :

امنیت جزء اولین و اساسی ترین نیازهای بشر پس از نیازهای فیزیولوژیک است و انسان اولیه برای امنیت و بقای خود از روشها، ابزار و وسایل متعدد بهره برده است. در عصر حاضر نیز حفاظت از سرمایه های هرکشور از اولویت های دولت ها و مدیران عالی سازمانها و مسئولان مربوط است. اماکن، تأسیسات و سرمایه های ملی از گزند حوادث، تهدیدها و مخاطرات در امان نیستند و در امان ماندن و حفاظت آنها بستگی به این دارد که چگونه و با چه شیوه هایی با این تهدیدها و مخاطرات مواجه شویم. مراکز مهم دولتی، نظامی، انتظامی مخابراتی، رسانه ای، تجاری، صنعتی، بهداشتی، درمانی، آموزشی و فرهنگی از جمله مراکزی هستند که در آنها سرمایه گذاری زیادی شده است و ضرورت دارد برنامه ریزی مناسبی برای حفاظت از این اماکن و تأسیسات و نیز جمعیتی که با این اماکن در ارتباط هستند، به عمل آید. از مهم ترین مصادیق امنیت، امنیت فیزیکی است. تردیدی نیست که برقراری امنیت فیزیکی در اماکن و تأسیساتو ایجاد شرایطی که متخصصان، عوامل انسانی و زیر مجموعه آنها با آرامش و به دور از تهدید و رخنه آسان عوامل بیرونی، وظایف خود را انجام داده و مجموعه را به سمت هدف پیش ببرند. بسیار ضروری و مهم است.

تعاریف، مفاهیم و اصطلاحات

۱- **حفاظت:** حفاظت به کلیه تدابیر، روش‌ها و اقداماتی گفته می‌شود که موضوع‌ها و اهداف مورد حفاظت را در برابر خطرات طبیعی و مصنوعی مصون و محفوظ نگه دارد.

حفاظت عبارت است از: یک سلسله موانع متحد مرکزی که سر راه متجاوز قرار می‌گیرد تا دسترسی او را به هدف واپاشی و یا کند کند.

۲- **تعریف حفاظت فیزیکی:** کلیه اقداماتی عملی، روش‌ها و مقرراتی که اماکن و تأسیسات و عوامل انسانی را در مقابل خطرات طبیعی و مصنوعی حفظ و حراست کند.

حفاظت فیزیکی به مفهوم استفاده از ابزارها و تجهیزات مختلف اعم از سخت افزار و نرم افزار و فناوری‌ها به منظور واپاشی تردد، حفاظت از اموال و شناسایی افراد غیرمجاز با مراقبت‌های محیطی است.

به طور کلی حفاظت فیزیکی اماکن و تأسیسات یکی از اقدامات تدافعی (غیرعامل) سازمان‌ها است. منظور از حفاظت فیزیکی اماکن و

تأسیسات، اقداماتی است که به منظور حفظ تأسیسات در مقابل خطرهای طبیعی و مصنوعی انجام می‌شود؛ به عبارت دیگر، حفاظت فیزیکی یک

رشته موانع متحد مرکزی است که به دور تأسیسات کشیده می شود تا از ورود متجاوز جلوگیری شود.

۳- **موضوعات حیاتی کشور:** موضوعاتی هستند که دوام و بقای یک کشور به آن بستگی دارد، مثل فرهنگ، حاکمیت، جمعیت، مذهب،

تأسیسات، شخصیت ها و ...

۴- **اماکن طبقه بندی شده:** به اماکن و تأسیسات گفته می شود که به لحاظ اهمیت آنها در خصوص منابع و امنیت ملی به چهار رده «حفاظتی

حیاتی، حساس، مهم، قابل حفاظت» تقسیم می شوند.

۵- **اماکن و تأسیسات حیاتی:** آن دسته از تأسیسات هستند که هرگاه کلاً یا قسمتی از آن آسیب ببیند، امنیت ملی به مخاطره خواهد افتاد و برای

ترمیم این گونه خرابی ها به سرمایه زیاد، کارکنان ماهر و زمان زیاد نیاز است، مانند پالایشگاهها، کارخانجات تولید برق.

۶- **تأسیسات حساس:** به آن دسته از تأسیسات گفته می شود که هرگاه تمام یا قسمتی از آن آسیب ببیند، منطقه ای از کشور زیان می بیند؛ مثل

سدهای منطقه ای.

۷- **تأسیسات مهم:** آن دسته از تأسیسات که هرگاه تمام یا قسمتی از آن آسیب ببیند، بخشی از یک منطقه زیان می بیند؛ مانند کارخانجات برقی

موضعی.

۸- **تأسیسات قابل نگهداری یا قابل حفاظت:** تأسیسات هستند که رابطه با امنیت کشور داشته و حفاظت از آنها لازم است؛ مانند موزه ها

۹- **تهدیدات:** به منابع بالقوه (طبیعی یا مصنوعی) گفته می شود که وقوع آن متوجه فرد یا مکان مشخص باشد و تبدیل شدن آن به فعل، وضعیت موجود را به خطر اندازد.

۱۰- **سمت تهدید:** به منابع گفته می شود که تأسیسات طبقه بندی شده از سمت و سوی آنها مورد هدف قرار می گیرند؛ مثل خطرات هدایت شده از داخل و خارج و یا از سوی بلاهای طبیعی.

۱۱- **خطر:** به هر نوع عمل یا شرایطی که سبب نقض حفاظت و در نتیجه موجب خسارت جراث و مرگ شود، خطر گویند.

۱۲- **حلقه حفاظتی:** دایره، مربع یا مستطیل فرضی است که برای ایجاد حفاظت محیط، در نقطه ای اجرایی شود که ممکن است پادگان، یگان انتظامی، اشخاص، اشیاء، اماکن و تأسیسات یا محیط مأموریتی باشد. تعدد حلقه های حفاظتی بستگی مستقیم به تهدیدات دارد.

۱۳- **موانع حفاظتی:** تجهیزاتی هستند که مانع ورود یا سبب تأخیر در ورود افراد، خودروها یا تجهیزات غیرمجاز به یک محدوده تحت حفاظت می شوند.

۱۴- **سطح حفاظت:** سطح حفاظت عبارت است از: طراحی یک سامانه حفاظتی در برابر یک خطر معین، سطح حفاظت همگام با افزایش میزان ارزش اماکن و تأسیسات، افزایش می یابد. برای هر روش، سطوح حفاظتی مجزایی وجود دارد.

۱۵- **آسیب پذیری:** آسیب پذیری به شکاف های موجود در حفاظت از امکانات گفته می شود این آسیب پذیری با در نظر گرفتن تکنیک های اتخاذ شده در

خصوص خطر و سطوح حفاظتی مربوط به این روش ها، مشخص می شود، با رفع نواقص و معایب آسیب پذیری کاهش و درصد حفاظت افزایش می یابد.

آسیب پذیری ها نتیجه نقایص موجود در سامانه های شناسایی ورود اجباری و موانع می باشند. نقاط آسیب پذیر می توانند شامل نقاط تیررس محدود، موانع ناقص و نوع ساخت ساختمان باشند که توانایی مقاومت در برابر تهدیدها را ندارد.

۱۶- **عمل بازدارنده:** یک مهاجم بالقوه در صورتی که احتمال بدهد دستگیر خواهد شد، ممکن است از حمله به امکانات نظامی باز بماند. اثرهای این عمل بازدارنده با توجه به میزان اطلاعات مهاجم، میزان اهمیت امکانات نظامی و هدف مهاجم، فرق می کند. اگر چه عمل بازدارنده به عنوان یک هدف طرح مستقیم محسوب نمی شود ولی می تواند نتیجه آن طرح باشد.

۱۷- **شناسایی:** شناسایی عبارت است از پی بردن به عمل متجاوز، ارزیابی درستی با نادرستی آن و رساندن اطلاعات به نیروی واکنش سریع.

۱۸- **دفاع:** اقدامات دفاعی سبب حفاظت از امکانات در برابر مهاجم از طریق به تأخیر انداختن و یا جلوگیری از حرکت مهاجم به طرف امکانات و یا از طریق حفاظ بندی بین امکانات و تجهیزات می شوند. اقدامات دفاعی شامل موارد زیر هستند.

الف- به تعویق انداختن عملیات مهاجمان از دسترس به امکانات با استفاده از ابزارهای ورود اجباری. این اقدامات شامل موانع توأم با یک نیروی واکنش سریع

ب- از حرکت مهاجمان به طرف اماکن و تأسیسات جلوگیری می کند.

ج- اقداماتی دفاعی شامل اقدامات فعال و غیرفعال هستند. اقدامات دفاعی فعال در پاسخ به تحرکات تجاوزگرانه، فعال می شوند. اقدامات دفاعی غیرفعال شامل قسمت هایی مثل ساختمان مقاوم در برابر انفجار و پرچین ها می باشند. گماردن نگهبان ها نیز می تواند جزء اقدامات دفاعی محسوب شود.

۱۹- **شکست**: اکثر سامانه های حفاظتی برای شکست مهاجم، متکی به کارکنان واکنش سریع هستند. سامانه های دفاعی و بازرسی باید طوری طراحی شوند که با فعالیت های نیروی واکنش سریع مطابقت داشته باشند.

۲۰- **زیر ساخت**: زیر ساخت ها اماکن، تأسیسات، مراکز و سامانه هایی هستند که آسیب و خسارت به آنها باعث اختلال در روند اداره و مدیریت یک مجموعه خواهد شد؛ به عبارتی دیگر زیر ساخت ها شبکه ای از سرمایه های فیزیکی و سامانه هایی هستند که مبنای پایه و موتور حرکت یا بستر فعالیت های اقتصادی، سیاسی، نظامی، اجتماعی، فرهنگی، صنعتی، علمی، فناوری افراد، گروه های اجتماعی، نهادها، سازمان ها و دولت قرار می گیرند.

خطرات حفاظتی: به اعمال یا شرایطی گفته می شود که در نتیجه کسب اطلاعات حساس، خسارت یا صدمات ایجاد شده، تلفات جانی، از بین بردن تدارکات

و یا مختل شدن مأموریت، ایجاد می شوند کارکنان حفاظتی فیزیکی بایستی به خطری که اماکن و تأسیسات را تهدید می کند، آگاه باشند. روش های به کار گرفته شده توسط مهاجم و ابزارهای مربوط به آنها، تجهیزات و مواد منفجره، اساس و پایه تهدید یا خطر برای اماکن و تأسیسات محسوب می شوند.

عوامل مؤثر در تعیین تدابیر حفاظتی: به طور کلی نمی توان برای همه تأسیساتی که احتمال دارد مورد توجه و هدف حمله دشمن قرار گیرد، تدابیر

یکسانی طراحی کرد و به کار گرفت؛ زیرا هر یک از این اهداف دارای ارزش و اهمیت منحصر به خود است. برای طراحی سامانه های فعال و غیر فعال

حفاظت در یک مؤسسه باید به عوامل زیر توجه داشت: الف- اهمیت و حساسیت نسبی ب- آسیب پذیری نسبی

عوامل مؤثر در تعیین اهمیت و حساسیت مؤسسه یا سازمان: ۱- اهمیت راهبردی مؤسسه از نظر نظامی، اقتصادی، اجتماعی، سیاسی، فرهنگی و اعتقادی که به نوع

فعالیت آن در تأمین نیازهای حیاتی یا اداری کشور بستگی دارد. ۲- عمق تأثیرگذاری یا گسترش نفوذی که مؤسسه از نظر جغرافیایی و جمعیت به صورت

سراسری یا منطقه ای یا محلی داراست. ۳- انحصاری بودن تأسیسات یا امکان تجدید و بازسازی و مرمت آن از نظر مکان، تجهیزات و نیروی انسانی. ۴- امکان

استفاده از خدمات جایگزین ۵- ارزش اقتصادی آن بصورت ارزی و ریالی

عوامل مؤثر در تعیین میزان آسیب پذیری مؤسسه: ۱- قابلیت شناسایی و کشف ۲- میزان اختفاء، پوشش، استتار و رعایت انضباط ۳- گسترش فیزیکی مؤسسه یا پراکندگی

۴- قابلیت دسترسی و سهولت هدف گیری ۵- میزان وجود سامانه های فعال و غیرفعال حفاظتی ۶- فریب دشمن از طریق ساخت تأسیسات مشابه و فریبنده .

اصول حفاظت فیزیکی

برای برقراری یک سامانه حفاظتی و کارآمد باید به اصول زیر توجه کرد:

الف- ترکیب مناسب اقدامات حفاظتی

ب- برآورد خطر و پیش بینی استحکامات ب مبنای ضعیف ترین محل

ج- تناسب اقدامات حفاظتی با ماهیت هدف مورد حفاظت

د- پیش بینی زمان مناسب: به منظور رعایت اصول حفاظتی و صرفه جویی در وقت و هزینه قبل از احداث تأسیسات، باید زمان لازم برای طراحی، نصب و راه اندازی سامانه های حفاظتی پیش بینی شود.

ه - مکان مناسب : مکان مناسب برای احداث یا استقرار مؤسسه از نظر امنیت، تهدیدات زمینی، دریایی و هوایی توسط کارشناسان مربوط و از راه تفسیر عکس های هوایی و ماهواره ای و سایر ملاحظات انتخاب می شود.

و- بازرسی و نظارت مداوم : نظارت بر عملکرد صحیح تمام سامانه های فعال و غیر فعال و عوامل انسانی اول : با بازرسی منظم و دوم: با بازرسی معمولی امکان پذیر است.

اهداف مهاجمان در حمله به اماکن طبقه بندی شده

مهاجمان در حمله به اماکن طبقه بندی شده چهار هدف اصلی را دنبال می کنند:

۱- وارد کردن صدمات جانی به مأموران حفاظتی؛

۲- تخریب و یا وارد کردن خسارت به تأسیسات و تجهیزات

۳- سرقت تجهیزات یا اطلاعات

۴- انتشار تبلیغات مسموم

انواع تهدیدها:

تهدید های طبیعی مانند سیل، زلزله، آتش فشان، صاعقه، سونامی؛

تهدید های مصنوعی مانند جنگ، انفجارات شیمیایی، نشت مواد هسته ای ، سرقت، آتش سوزی ، بمب گذاری و تهدیدهای حوزه آی تی از مهم ترین

تهدیدها و مخاطرات به شمار می آید.

انواع زیر ساخت های کشور

۱- زیر ساخت های کشاورزی و غذا؛

۲- زیر ساخت های دفاعی

۳- زیر ساخت های انرژی

۴- مراکز هسته ای

۵- مراکز باستانی و اماکن مقدس

۶- مراکز اقتصادی و بانک های کلیدی

۷- مراکز مدیریت آب

۸- مراکز و کارخانجات پتروشیمی و دیگر محصولات شیمی

۹- مراکز مهم بازرگانی

۱۰- زیر ساخت های بهداشتی و درمانی

۱۱- سامانه های حمل و نقل

۱۲- مراکز مخابرات و فناوری اطلاعات

۱۳- مراکز دولتی

راه های کاهش آسیب ناشی از تهدید زیر ساخت های کشور در بحران ها:

۱- ذخیره راهبردی غذای بسته بندی شده و آب برای حداقل یک سال؛

۲- مقاوم سازی زیر ساخت ها

۳- پراکندگی زیر ساخت ها در سراسر کشور

۴- امکان استفاده از انرژی های جایگزین مانند کپسول گاز ، نفت ، گازوئیل و خورشید

۵- تجهیز مراکز طبقه بندی شده و مهم به برق اضطراری

۶- راه اندازی شبکه محلی اینترنت

۷- افتتاح حساب در سایر بانک های بین المللی برای تداوم چرخه اقتصاد

۸- ساخت مراکز شیمیایی و هسته ای دور از مراکز جمعیتی

۹- ایجاد پایگاههای بحران سیار با تمامی سامانه های ارتباطی

۱۰- استفاده از جایگزین مناسب در سامانه های مخابراتی

در حفاظت فیزیکی موارد زیر مورد توجه قرار می گیرد:

۱- وجود دیوار یا حصارهای محدود کننده و برجکها

۲- ساختمان های حفاظتی، ارتفاع ساختمان و تعداد ورودی ها

۳- راههای ورود و خروج عمومی و اختصاصی

۴- وجود تجهیزات دید در شب

۵- امکانات خنثی سازی بمب

۶- سیستم حفاظت الکترونیک و مدار بسته

۷- امکانات مخابراتی و ارتباطی

۸- نحوه واپایش ورود و خروج

۹- سامانه های هشدار دهنده

۱۰- سامانه روشنایی ساختمان، محوطه و پیرامون

۱۱- صلاحیت خدمت کارکنان

۱۲- موقعیت مناطق ورود ممنوع

وظایف و مسئولیت ها

بر اساس قانون و دستورالعمل های وزارت کشور ، حفاظت از شخصیت ها، اماکن و تأسیسات به ویژه تدسیسات حساس و حیاتی از طریق نیروی انتظامی و در صورت لزوم با هماهنگی سایر سازمان ها انجام می گیرد.

قانون نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۶۹/۰۴/۲۷ مقرر می دارد: «حراست از اماکن و تأسیسات، تجهیزات، تسهیلات طبقه بندی شده غیر نظامی و حفظ حریم آنها به عهده نیروی انتظامی است»

بر اساس ماده ۱۲۲ قانون برنامه چهارم توسعه مبنی بر مجوز تشکیل مؤسسات غیر دولتی خدمات انتظامی (حفاظتی و مراقبتی) ، به وزارت کشور اجازه داده می شود بخشی از خدمات نیروی انتظامی از راه این نیرو به مؤسسات خدمات انتظامی، حفاظتی و مراقبتی واگذار شود و نیروی انتظامی باید واپایش و نظارت دقیق بر عملکرد آنها داشته باشد.

بر اساس قانون وظایف و تشکیلات شورای امنیت کشور، حفاظت از شخصیت ها، اماکن و تأسیسات بر عهده وزارت کشور و کمیسیون مرکزی حفاظت است و در هنگام نیاز ارتش و سپاه نیز باید با هماهنگی وزارت کشور در حفظ و برقراری امنیت داخلی کشور اقدام کنند.

نیروی انتظامی جمهوری اسلامی در اجرای قانون و به منظور حفاظت از اماکن طبقه بندی شده و فاقد طبقه بندی، مانند مناطق مسکونی، تجاری، صنفی، صنعتی،

بانک، مراکز مهم اقتصادی، موزه ها، همچنین حفاظت و مراقبت از اماکن عمومی و اماکن مهم درمانی، مذهبی و هنری مسئولیت دارد به کمک نیروهای موجود

سازمانی با جلب مشارکت مردمی در خصوص حفاظت و برقراری امنیت اقدام لازم به عمل آورد.

مسئولیت وزارت کشور در خصوص اماکن و تأسیسات طبقه بندی شده و دارای رده حفاظتی:

بند نهم وظایف اساسی و امور امنیتی و انتظامی وزارت کشور مقرر می دارد: «حفاظت از شخصیت ها، اماکن و تأسیسات به ویژه تأسیسات حساس و حیاتی

کشور از طریق ناجا و در صورت لزوم با هماهنگی سایر سازمان های ذی ربط امکان پذیر است»

مسئولیت شورای امنیت کشور در خصوص اماکن و تأسیسات طبقه بندی شده و دارای رده حفاظتی:

بر اساس قانون تعیین وظایف و تشکیلات شورای امنیت کشور مصوب ۱۳۶۲/۰۶/۰۸ مجلس شورای اسلامی، حفاظت از شخصیت ها، اماکن و تأسیسات بر عهده

وزارت کشور و کمیسیون مرکزی حفاظت است و در هنگام نیاز ارتش و سپاه نیز باید با هماهنگی وزارت کشور در حفظ و برقراری امنیت داخلی کشور اقدام

کنند.

در ماده دهم همین قانون آمده است: «حفظ و حراست از شخصیت ها، اماکن و تأسیسات در شورای تأمین مطرح و بررسی شده و بر حسب مورد بر عهده نهادها

و سازمان های ذی ربط گذارده می شود»

مسئولیت نیروی انتظامی (پلیس پیشگیری ناجا) در خصوص اماکن طبقه بندی شده و دارای رده حفاظتی:

پلیس پیشگیری نیروی انتظامی از طریق فرماندهی یگان های حفاظت و خدمات انتظامی وظیفه هدایت ستادی و امور اجرایی حفاظت از اماکن و تأسیسات طبقه بندی شده و حفاظت از شخصیت ها، از طریق کلاتری ها و پاسگاه ها و وظیفه حفاظت از سایر اماکن را عهده دارد.

❖ معاونت های فرماندهی یگان های حفاظت و خدمات انتظامی

۱- معاونت امور حفاظت از اماکن طبقه بندی شده

۲- معاونت امور حفاظت از شخصیت ها و مراسم اجلاس و همایش ها

۳- معاونت امور پلیس فرودگاه و راه آهن کشور

۴- معاونت امور یگان های حفاظت دستگاه های کشوری

۵- اداره امور سامانه های مراقبتی و الکترونیکی اماکن حفاظتی

وظایف حفاظتی یگان حفاظت وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی:

- ۱- حفاظت از اماکن، تجهیزات و اموال منقول و غیرمنقول وزارتخانه
- ۲- حفظ نظم و امنیت موزه ها، گنجینه ها، بناها و مجموعه های تاریخی
- ۳- انجام اقدامات لازم جهت پیشگیری از وقوع جرایم علیه میراث فرهنگی، گردشگران (داخلی و خارجی) و کشف جرم و دستگیری مجرمین، تشکیل پرونده و معرفی به مراجع قضایی در حوزه استحفاظی
- ۴- انجام وظایف قانونی در مقام ضابط خاص دادگستری
- ۵- حفاظت و اسکورت محموله های تاریخی-فرهنگی
- ۶- برخورد قانونی با استفاده کنندگان و فروشندگان تجهیزات غیر مجاز نظیر فلزیاب
- ۷- ارائه تدابیر و پیشنهادهای حفاظتی برای انجام بهینه حفاظت از موزه ها، گنجینه ها، بناها و مجموعه های تاریخی، فرهنگی، تپه ها و محوطه ها باستانی و سایر آثار تاریخی و فرهنگی منقول و غیرمنقول
- ۸- تهیه و تدوین طرح های حفاظتی مورد نیاز به منظور تأمین حفاظت فیزیکی از اموال منقول و غیرمنقول
- ۹- تعامل با سازمانها و مراجع نظامی، انتظامی، قضایی و سایر دستگاه ها به منظور انجام بهینه وظایف و مأموریت های یگان اقدامات مؤثر در فرهنگ سازی همراه با جلب مشارکت اجتماعی و مردمی برای حفظ آثار تاریخی و فرهنگی

ویژگی های مأمور حفاظت فیزیکی

شرح وظایف مأمور حفاظت فیزیکی :

- ۱- انجام وظایف نگهداری شامل کشف خطر، اعلام خطر، شناسایی و دستگیری متجاوز.
- ۲- انجام نگهداری و حفاظت از تأسیسات و توجه به نقاط آسیب پذیر
- ۳- انجام گشت زنی به طور پیاده یا با موتور سیکلت و خودرو
- ۴- پیشگیری از سرقت، مفقود شدن و آسیب رسیدن به وسایل و تجهیزات
- ۵- واپاشی دروازه های ورود و خروج شناسایی ثبت مشخصات مراجعه کنندگان و خودرو ها، اموال و تجهیزات در دفاتر.
- ۶- بازرسی از افراد مشکوک و مظنون
- ۷- جمع آوری و گزارش اخبار و اطلاع حفاظتی و محل کار و مرتبط با آن
- ۸- انجام ماموریت همروی و بدرقه مراجعان، کالا، مواد و تجهیزات حساس.
- ۹- استفاده از سلاح گرم انفرادی و اجتماعی در صورت لزوم
- ۱۰- استفاده از فنون دفاع شخصی بدون سلاح در صورت لزوم
- ۱۱- بازدید و اطمینان از عملکرد صحیح دستگاه های هشدار دهنده و اعلام خطر تجاوز و آتش سوزی

۱۲- اطمینان از بسته بودن درها و پنجره های اتاق ها و انبارها پس از ساعت اداری

۱۳- گزارش به مافوق در شرایط عادی و اضطراری

۱۴- پاسخ مناسب به اعلام خطرها و کمک به پاس های نگهبانی همجوار و پشتیبانی از آن

۱۵- حفاظت گفتار و اسرار سازمان به منظور مقابله با جاسوسی، خرابکاری و سرقت

موانع حفاظتی

موانع حفاظتی: موانع حفاظتی موانعی هستند که مانع ورود یا سبب تأخیر در ورود افراد، خودرو و تجهیزات غیرمجاز به یک محدوده تحت حفاظت می‌شوند. موانع، اهمیت زیادی در حفاظت فیزیکی دارند و یک حالت بازدارنده روانی را برای هر شخصی که قصد ورود غیرمجاز داشته باشد ایجاد می‌کنند.

کاربرد موانع فیزیکی

حفاظت از امکانات، تجهیزات و تأسیسات

ایجاد پست‌های واپایش به منظور جلوگیری از ورود و خروج غیرمجاز

ایجاد منطقه تأمین برای مناطق بزرگ و با طبقه بندی بالا

پیشگیری از تهدیدهای بصری

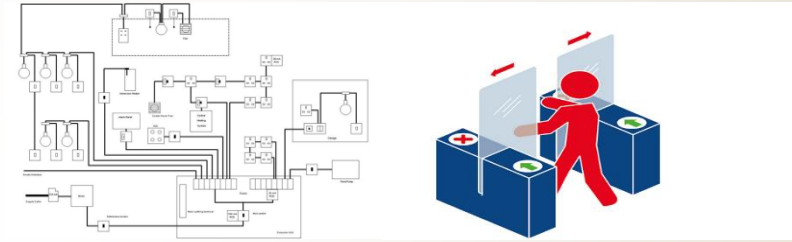
به تأخیر انداختن ورود مهاجمان

انواع موانع حفاظتی

موانع طبیعی

موانع مصنوعی (ساختاری)

موانع انسانی

موانع حیوانی

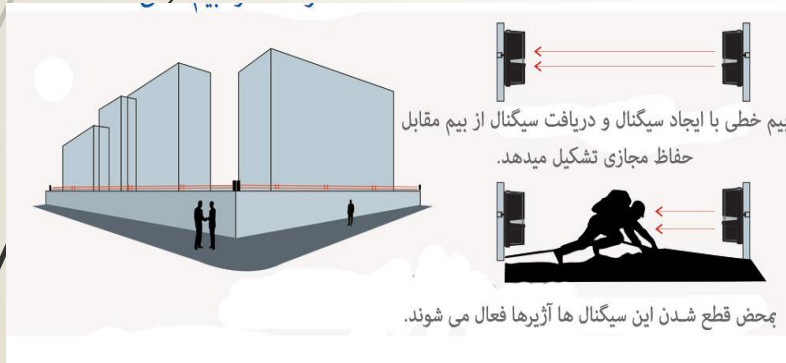

انواع سامانه اعلام خطر: الف - سامانه های شناسایی و اعلام خطر ب- سامانه های خودکار اعلام خطر

الف - سامانه های شناسایی و اعلام خطر:

سامانه های شناسایی و اعلام خطر بیشتر به صورت های زیر مورد استفاده قرار می گیرند.

۱- سامانه قطع و وصل: در گونه ای از این سامانه کلیدها در جلوی در ، محل آمد و شد، زیر پنجره و زیر کف پوش به حالت پوشیده به کار گرفته می شوند که گذشتن از روی آنها فشار ایجاد می کند و در نتیجه مدار بسته شده سامانه، اعلام خطر می کند. این وسیله می تواند حفاظت درها و پنجره ها را بالا ببرد با ورود

دزد یا هر عامل غیرمجاز و با گذاشتن پا بر روی این کلیدها، سامانه بکار می افتد.

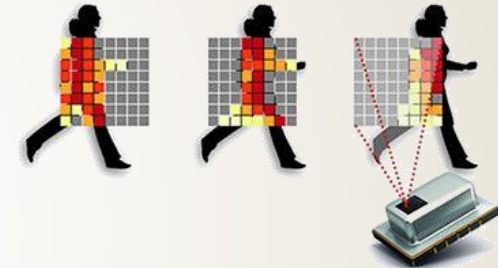
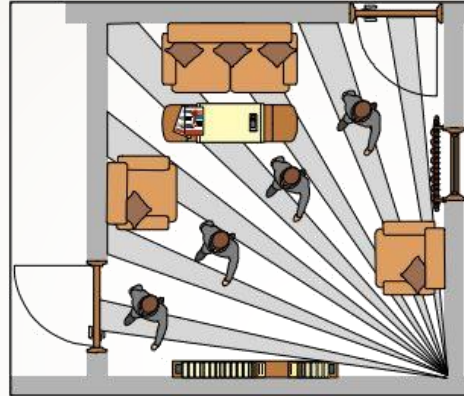
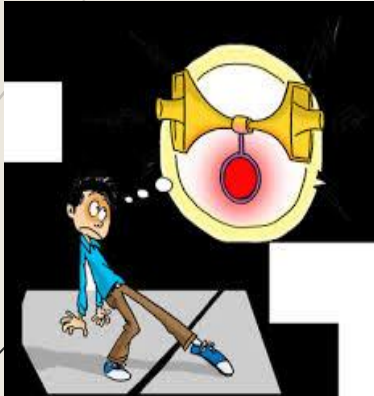
در گونه دیگر، دستگاه شامل یک منبع نوری مادون قرمز است که قابل رویت نیست.

۲- سامانه میدان مغناطیسی: نمونه ای از این سامانه، کلیدهای واپایش درهاست؛ به گونه ای که وقتی در بسته باشد، آهن ربا باعث می شود که کلید در حالت

بسته باقی بماند. به محض باز شدن در کلید نیز باز می شود و در نتیجه آژیر خطر به صدا در می آید. کلید درها ممکن است از نوع مغناطیسی و یا ساده باشد.

۳- سامانه حساس به انعکاس صدا و ارتعاش: سامانه ای است که برای کشف حرکت یا تردد به کار می رود و شامل یک فرستنده و یک گیرنده است، فرستنده دستگاه شامل یک نوسان ساز و یک مبدل جریان الکتریکی به بسامدهای بالاتر صوت است که به طور دائم انرژی مافوق صوت را از منطقه حفاظت شده می فرستند.

قسمت گیرنده شامل یک مبدل دیگر است که انرژی منعکس شده مافوق صوت را از منطقه حفاظت شده می گیرد. اساس کار خود این سامانه بر مقایسه لحظه به لحظه بسامدهای برگشتی با امواج های برگشتی به گیرنده است.

۴- سامانه های نظارت تصویری هوشمند: سامانه های نظارت تصویری هوشمند شامل دوربین های دید در شب، دوربین های حرارتی و دوربین های نظارت تصویری و ... است.

ب - سامانه های خودکار اعلام خطر:

اعلام خطر توسط دستگاه های حفاظتی می تواند با اعلام به نگهبانی توسط سامانه خودکار و تلفنی به مراکز انتظامی و نگهبانی و یا از طریق صدا باشد. سامانه نور و صدا روحیه عاملین غیر مجاز را آشفته ساخته و اطرافیان مرکز حادثه را با خبر می سازد.

فواید سامانه های اعلام خطر

۱- صرف جویی در تعداد نگهبان و به کار بردن در موسساتی که کمبود نیروی انسانی در آن محسوس است.

۲- واپایش بیشتر از مکانهای حیاتی و حساس و رفع نواقص نیروی انسانی و عوامل فیزیکی

۳- تکمیل موانع حفاظتی

سامانه روشنایی حفاظتی

نوع سامانه روشنایی استفاده شده، به نیازمندی های حفاظتی تأسیسات بستگی دارد برای حفاظت، از چهار نوع روشنایی استفاده می شود:

۲- روشنایی اورژانسی

۳- روشنایی سیار (قابل حمل)

۲- حالت انتظار

۱- روشنایی مداوم

روشنایی حفاظتی باید دارای خصوصیات زیر باشد:

۱- جلوگیری از ورود مزاحمان یا دلسرد کردن آنها از ورود به منطقه

۲- روشنایی مناسب باید این باور را در ذهن مزاحم ایجاد کند که شناسایی او حتمی و غیر قابل اجتناب است، حتی اگر از استتار و پوشش تیره استفاده کند.

۳- جلوگیری از نور خیره کننده که ممکن است به طور موقت باعث کور کردن نگهبان ها شود.

محل های نصب روشنایی حفاظتی

۱- اطراف موسسه

۲- درهای ورودی و خروجی موسسه.

۴- برج های مراقب و اماکن غیر فعال

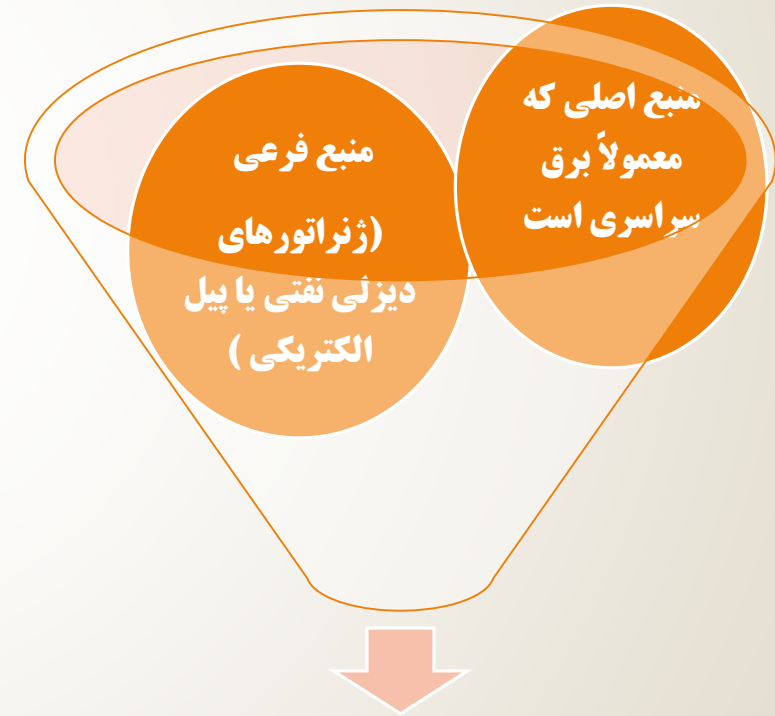
۳- مکانهای حیاتی و حساس

فواید روشنایی های حفاظتی :

۱- باعث افزایش دید نگهبان می شوند.

۲- عامل روانی است که از نزدیک شدن اشخاص جلوگیری می کند.

۳- زوایای تاریک را روشن می کند.

منابع تأمین کننده روشنایی های حفاظتی

موانع مصنوعی غیر عامل:

ب- دیوارها

الف- ساختمان های حفاظتی

الف- ساختمان های حفاظتی:

ساختمان های حفاظتی اماکن و تأسیساتی هستند که به دلیل رعایت اصول ایمنی در احداث ساختمان اعم از طراحی مناسب بکار بردن مصالح و مواد مقاوم ساختمان و غیره از شرایط فیزیکی و ضریب مقاومت بالایی برخوردار باشد.

این ساختمان ها به طور معمول دارای حساسیت ویژه ای هستند و محل نگهداری اسناد، اشیا و لوازم با ارزش و طبقه بندی شده و یا محل کار مسئولان و یا محل تصمیم گیری های مهم هستند .

این ساختمان ها دارای ویژگی هایی به شرح زیر هستند:

۱- این ساختمان ها باید جدای از سایر ساختمان ها ساخته شوند.

۲- پی ساختمان و دیوارها محکم و غیرقابل نفوذ باشند

۳- در صورت بروز انفجار یا آتش سوزی در داخل ساختمان به دلیل ضریب مقاومت بالایی که دیوارها سقف کف و ... مانع از سرایت انفجار و آتش سوزی به

اماکن مجاور شود.

۴- تعداد درهای این ساختمان ها باید کم، تنگ ولی محکم و مقاوم باشند .

۵- پنجره های آنها باید کوچک باشد و در قسمت های فوقانی ساختمان احداث شوند.

۶- پشت پنجره ها تا سه طبقه به وسیله نرده های فلزی مناسب پوشیده و حفاظت شوند.

۷- این نوع ساختمان ها اگر دارای فاضلاب هستند باید غیر قابل عبور و یا قابل واپایش باشند .

۸- علاوه بر برق شهر، مجهز به برق اضطراری نیز باشند.

۹- دارای سامانه مراقبتی و واپایش باشند.

۱۰- دارای درهای ورودی و خروجی اختصاصی برای کارکنان خودی باشند.

تصویر ساختمان پنتاگون

ب- دیوارها:

دیوارها به دو دسته «دیوارهای با دید و دیوارهای بدون دید» تقسیم می شوند.

۱) دیوارهای با دید مانند سیم خاردار، تورهای سیمی، نرده ها و دیوارهای شیشه ای

تصویر نرده ها

تصویر دیوار با تورهای سیمی

تصویر دیوار سیم خاردار

تصویر دیوار و مانع شیشه ای

۲) دیوارهای بدون دید مانند دیوارهای گلی، سنگی، اجری، سیمانی، چوبی و فلزی

تصویر دیوار چین

تصویر دیوار دفاعی گرگان

استفاده از فناوری های جدید در تأمین حفاظت اماکن و تأسیسات طبقه بندی

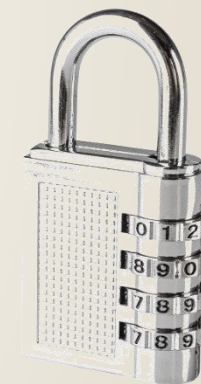
برای تأمین حفاظت اماکن حیاتی و حساس در دهه های گذشته بیشتر از دیوارهای بتونی و یا بلند و مضاعف استفاده می شد که به علت بالا بودن هزینه و وجود ابزار و وسایل پرنده مثل کایت و بالگرد و یا نردبان های فلزی از کارایی دیوارهای مضاعف کاسته شده است و به جای عامل فوق از دیوار های با دید و هوشمند، که اغلب توسط سیم خاردار، تورهای سیمی حسگر و دوربین های مداربسته و راکت مسلح شده، استفاده می شود.

ترکیب فوق، که مناسب ترین عامل برای حفاظت اماکن حیاتی و حساس است، توسط سامانه های مرکزی، رادار و هشدار دهنده و شلیک های خودکار و غیر خودکار واپایش می شود و حتی در مقابل اشیاء پرنده می تواند با موشک های هدایت شونده عکس العمل نشان دهد.

قفل ها و کلیدها:

در اماکن و تأسیسات دارای طبقه بندی، درهای ورودی به ساختمان ها و قفل و کلید مربوط دارای ضریب آسیب پذیری بالا بوده و از نکاتی است که باید مورد توجه قرار گیرد. فناوری های نوین، تأثیر زیادی در ساخت انواع درها، قفل ها و کلید ها داشته است. طراحی یک سامانه ایمن و انتخاب افراد مناسب برای واپایش کلیدها و قفل ها و نظارت بر این سامانه از موضوعات اساسی در حفاظت ساختمان های امنیتی به شمار می آید.

از وجود قفل های رمز، قفل مغناطیسی الکترونیکی و حسگرهای صوتی و تصویری و مغناطیسی در مراکز کلیدی تأسیسات حیاتی بهره برداری می شود

رعایت نکات ایمن در استفاده از قفل ها:

۱- کلید ها و کدهای رمز قفل ها باید در اختیار افراد خاصی باشد و مشخصات آنها در دفتری بعنوان سابقه ثبت شود.

۲- رمز قفل گاو صندوق و فایل ها در شرایط عادی سالی یکبار و هنگام تغییراتی مانند اخراج، بازنشسته شدن و انتقال کسانی که به رمز دسترسی داشته یا به محض افشای غیرمجاز رمز یا مفقود شدن دفتر ثبت، باید تغییر داده شوند.

۳- نگهداری قفل ها و کلیدها در محل مناسب با ضریب امنیتی بالا و ثبت تحویل آنها به کارکنان

۴- تعویض سریع توپی قفل یا قفلی که کلید آن مفقود شده است.

۵- ثبت دقیق محل قفل ها و کلید ها و جابجایی آنها

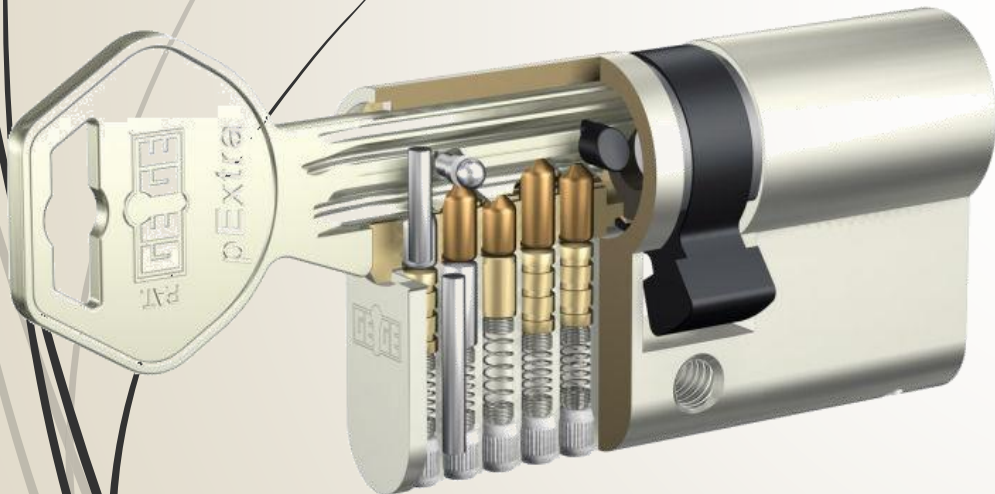
۶- حفاظت از رمز ها و شاه کلید ها و واپایش ساخت مجدد کلیدها

۷- مهر و موم اماکن حساس و اماکنی که برای مدت طولانی غیرفعال می شوند.

۸- آموزش به کارکنان در خصوص گزارش هرگونه مفقودی کلید یا دستیابی غیر مجاز آن

۹- نظارت بر تهیه و نصب قفل ها و حک کردن سریال مخصوص بر روی کلیدها

۱۰- استفاده از قفل های الکترونیکی جدید با ضریب امنیتی بالا

لَا تُصَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَلَا عَلَىٰ أَهْلِ بَيْتِهِ